

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा एप्रिल – २०१६

कक्षा – शास्त्री-३ (SEM-6)	प्रश्नपत्रम् – ९	गुणाः - ७०
विषयः – पर्यावरणम्	----	समयः - ११ तः २
दिनाङ्कः – २७/४/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः – पर्यावरण-अध्ययनम् इति स्नातकपाठ्यक्रम-पाठ्यपुस्तकम्	

प्रथमान्वितिः -१

अधोलिखितप्रश्नानामुत्तरं प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः योग्यं विकल्पं चित्वा लिखत ।

२०

- (१) चिपको –आन्दोलनस्य प्रणेता - []
 (अ) अनिल-अग्रवालः (ब) एम् सी महेता
 (क) सुन्दरलाल बहुगुणा (ड) माधव गाडगिलः
- (२) पुनः अप्राप्यसंसाधनं वर्तते - []
 (अ) जलम् (ब) खनिजतैलम्
 (क) जैविकसंसाधनम् (ड) वनम्
- (३) प्रायः विश्वेऽस्मिन् सेतवः स्युः - []
 (अ) ४५००० (ब) ४००००
 (क) ३५००० (ड) २५०००
- (४) ऊर्जाप्रकाराः कति ? - []
 (अ) २ (ब) ४
 (क) ३ (ड) ६
- (५) मृतोपजीवी प्राणी अस्ति - []
 (अ) बिडालः (ब) हरिणः
 (क) कीटः (ड) मीनः
- (६) लुप्ते तृणाङ्गणे किं भविष्यति - []
 (अ) मनुष्यस्य हानिः (ब) अत्यन्तं विशिष्टं निवसनतन्त्रं लुप्तम्
 (क) वनस्पतिसृष्टिनाशः (ड) वनविनाशः
- (७) “एट्रोपीन” इत्यस्य औषधीयस्रोत - []
 (अ) धत्तूरः (ब) कर्पूरः
 (क) अनानासः (ड) चायम्
- (८) अरण्यज्योतिः इति नाम्ना प्रसिद्धः वृक्षः - []
 (अ) फनसम् (ब) नीमवृक्षः
 (क) आम्रवृक्षः (ड) पलाशवृक्षः
- (९) “घूडखराणाम्” कृते अभयारण्यं वर्तते, तत्कुत्र ? - []
 (अ) गीरक्षेत्रे (ब) रणथम्भोरः
 (क) कच्छरणप्रदेशः (ड) थाररणप्रदेशः
- (१०) धूम्रस्य प्रदूषणेन जाता सर्वप्रथमा दुर्घटना - []
 (अ) भोपालगेसदुर्घटना (ब) लण्डन धूम्र-धुम्मसदुर्घटना
 (क) लॉस्-एञ्जेलस्-दुर्घटना (ड) कोलकातागेसदुर्घटना
- (११) अवकरप्रबन्धनव्यूहरचनाघटकेषु नास्ति - []
 (अ) स्रोतसः न्यूनता (ब) पुनर्चालनम्
 (क) निर्यातः (ड) आयातः
- (१२) घातक-अवकरस्य लाक्षणिकता नास्ति - []
 (अ) विषाक्तता (ब) ज्वलनशीलता
 (क) क्षयशीलता (ड) अक्षयशीलता

- (१३) गुजराते भूकम्पः कदाऽभवत् - []
 (अ) २६ जनवरी २००२ तमे (ब) २६ जनवरी २००० तमे
 (क) २६ जनवरी २००१ तमे (ड) २६ जनवरी २००३ तमे
- (१४) जलप्रदूषणनियन्त्रणनियमः सर्वकारेण कदा कृतः- []
 (अ) १९७४ तमे (ब) १९८१ तमे
 (क) १९८६ तमे (ड) १९९१ तमे
- (१५) विश्वपर्यावरणदिवसः - []
 (अ) ११ जून (ब) २२ अप्रैल
 (क) १८ अप्रैल (ड) ५ जून
- (१६) विश्ववनसंवर्धनदिवसः - []
 (अ) २१ मार्च (ब) ७ अप्रैल
 (क) ५ जून (ड) १८ अप्रैल
- (१७) ओरिस्साप्रभञ्जनः (चक्रवात्) कदा आगतः ? - []
 (अ) १९९८ (ब) २०००
 (क) १९९७ (ड) १९९९
- (१८) एच्. आई. वी. अर्थात् - []
 (अ) ह्युमन् इम्यूनो डेफिसियन्सी वाईरस् (ब) ह्युमन् इम्यु डेफिसियन्सी वाईरस्
 (क) ह्युमानिटि इम्यूनो डेफिसियन्सी वाईरस् (ड) एकवायर्ड ह्युमन् इम्यूनो वाईरस्
- (१९) अयोग्या आहारशृङ्खला - []
 (अ) पुष्पम् - पतङ्गः - सिंहः (ब) पर्णानि - वानरः - चित्रकः
 (क) तृणानि - हरिणः - व्याघ्रः (ड) बीजम् - मूषकः - बिडालः
- (२०) “भारती विद्यापीठ पर्यावरण शिक्षण संशोधन संस्था” कुत्र वर्तते - []
 (अ) अल्मोडानगरे (ब) कोडम्बतूरनगरे
 (क) देहरादूननगरे (ड) पूणेनगरे

द्वितीयान्वितिः - २

- प्रश्नः -१ कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्य दीर्घमुत्तरं लिखन्तु । १०
 (१) पर्यावरणस्य व्याख्यां विलिख्य तस्य बहुविधा शाखाकीयं स्वरूपं प्रतिपादयत ।
 (२) प्राकृतिकसंसाधनानि सभेदं प्रतिपाद्य तत्संरक्षणे मानवभूमिकां निरूपयत ।
- प्रश्नः -२ कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखन्तु । १०
 (१) किं नाम निवसनतन्त्रम् ? इति विलिख्य निवसनतन्त्ररचनां कार्याणि च प्रतिपदयत ।
 (२) कार्बनचक्रं सचित्रं सविस्तरं च प्रतिपादयत ।
- प्रश्नः -३(अ) कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं लिखन्तु । ०८
 (१) “प्रदूषणम्” किन्नाम ? तस्य कारणानि विलिख्य नियन्त्रणोपायाः लेखनीयाः ।
 (२) प्रजातिवैविध्यं निरूपयत ।
- प्रश्नः -३(ब) कस्यचिदेकस्योत्तरं लेखनीयम् । ०८
 (१) जलसंरक्षणोपायाः प्रदर्शनीयाः ।
 (२) पर्यावरणशिक्षणं पर्यावरणजागृतिनैतिकसिद्धान्तान् च निरूपयत ।
- प्रश्नः -४ द्वौ प्रश्नौ विस्तरेण समाधेयौ । १४
 (१) ध्वनिप्रदूषणम् ।
 (२) आहारशृङ्खला ।
 (३) पर्यावरणजनजागृत्यैऽहं किं कर्तुं शक्नोमि ।
 (४) पर्यावरणलक्ष्यमूल्यानि ।
